

Pro vlastní četbu v rámci kurzu Nizozemská literatura pro mládež zvolila jsem knihu „Winterijs“ nizozemského spisovatele Petera van Gestela. Poprvé byla vydaná v roce 2002 a byla vysoce oceněna kritiky. Ve stejném roce získala ocenění Gouden Griffel a Woutertje Pieterse Prijs, a o rok později Nienke van Hichtum-prijs a byla přeložena do mnoha jazyků včetně angličtiny, francouzštiny, italštiny a korejštiny.

Děj knihy se odehrává v povalečném Nizozemsku v zimě 1947-1948. Hlavní postavou je Thomas – desetiletý kluk, který po válce se vrátí se svým otcem z Apeldoornu do jejich starého domu v Amsterdamu. Otec Thomase je nepříteli úspěšný spisovatel a matka Thomase zemřela na tyfus hned po válce.

Jednou ve škole Thomas se seznamuje s novým spolužákem, jenž se jmenuje Piet Zwaan (většina lidí ho přece nazývají jenom Zwaan). Piet se odlišuje od ostatních dětí ve třídě svou inteligencí a zdvořilým chováním. Během času Thomas a Piet se spřátelí a Thomas dozvedí, že Piet je Žid a většina jeho rodiny včetně jeho rodičů zemřeli během Holocaustu a teď Piet žije se svojí tetou Jos, která po smrti muže trpí psychickou nemocí a její dcerou Bet, která kvůli zdravotnímu stavu své matky sama se stara o celou domácnost.

Po nějaké době otec Thomase nachází práci v Německu a odstěhuje se. Thomas zůstává v Amsterdamu se svou tetou Fie – sestrou své matky a její mužem Fredem. Zanedlouho ale teta Fie zlomí prst na noze a už nemůže chodit a dobře se starat o Thomasovi a po rozhovoru tety Fie a tety Jos Thomas stěhuje k rodině Zwaanových.

Většina knihy se sestává z dialogu Thomase, Pieta a Bet – spolu se povídají o svých zemřelých rodičích, o válce a o Holocaustu. Thomase to vede k zamyšlení nad tématy, o kterých nikdy nemyslel a nic nevěděl – o genocidě, o koncentračních táborech... Z Pieta a Bet se naopak na nějakou dobu zase stávají děti – chodí do kina, hraji a kouluji se.

Koncem knihy ale psychický stav tety Jos náhle zhoršuje – už nemůže pochopit kdo je a kde je a ani se nepoznává svou dceru Bet. Přijíždí její matka (babická Bet) a posílá tetu Jos do psychické nemocnice.

Po této události Thomas se stěhuje ke svému otci do Německa. Bet začíná žít se svou babičkou a Piet jede do Ameriky, kde žije jeho strýc, který uprchl tam před Holocaustem.

Cílovou skupinou „Winterijs“ podle mne jsou starší děti kolem 12-13 let. Kniha napsaná hovorovým jazykem, vypravěčem je tady hlavní postava (ik-verteller), a kvůli tomu že Thomas není moc slušný kluk v knize se často objevují lehké nadávky.

Hlavním tématem knihy podle mne je Holocaust a další hrůzy války a její cíl – měkce postrčit děti k zamýšlení nad tak těžkými a dospělými tématy. A tak hlavní funkci knihy podle mne je spíš výchovná.